

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 1444/2018
10.09.2020. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Слађане Накић Момировић, председника већа, Добриле Страјина, Марине Милановић, Бранислава Босиљковића и Данијеле Николић, чланова већа, у парници из радног односа тужилаца АА из ..., ББ из ..., ВВ из ..., ГГ из ... и ДД из ..., чији је заједнички пуномоћник Горан Зечевић, адвокат из ... и ЂЂ из ..., чији је пуномоћник Жељко Кувизић, адвокат из ..., против туженог Фабрике котрљајућих лежајева и кардана „ФКЛ“ АД из Темерина, чији је пуномоћник Маријана Ковачевић, адвокат из ..., ради исплате, одлучујући о ревизијама тужилаца, изјављеним против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2547/17 од 17.01.2018. године, на седници одржаној 10.09.2020. године, донео је

Р Е Ш Е Њ Е

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о ревизијама тужилаца изјављеним против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2547/17 од 17.01.2018. године, као изузетно дозвољеним ревизијама.

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2547/17 од 17.01.2018. године и пресуда Основног суда у Новом Саду П1 293/2014 од 12.06.2017. године, у делу којим је одбијен тужбени захтев тужилаца и одлучено о трошковима поступка и у наведеном делу предмет **ВРАЋА** првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Основни суд у Новом Саду, пресудом П1 293/2014 од 12.06.2017. године, делимично је усвојио тужбени захтев тужилаца АА, ББ, ВВ и ГГ, тако што је обавезао туженог да исплати тужиоцу АА за период 19.06.2012. године до 30.04.2013. године на име главног дуга износ од 36.969,82 динара, са законском затезном каматом од 01.08.2015. године до коначне исплате и обрачунату законску затезну камату у износу од 16.923,31 динара. Обавезао је туженог да исплати тужиоцу ББ за период од 05.05.2012. године до 30.04.2013. године на име главног дуга износ од 34.867,54 динара, са законском затезном каматом од 01.08.2015. године до коначне исплате и обрачунату законску затезну камату у износу од 16.376,66 динара. Обавезао је туженог да исплати тужиоцу ВВ за период од 05.05.2012. године до 30.04.2013. године на име главног дуга износ од 43.521,17 динара, са законском затезном каматом од 01.08.2015. године до

коначне исплате и обрачунату законску затезну камату у износу од 19.210,18 динара. Обавезао је туженог да исплати тужиоцу ГГ за период од 05.05.2012. године до 13.04.2013. године на име главног дуга износ од 32.452,91 динара, са законском затезном каматом од 01.08.2015. године до коначне исплате и обрачунату законску затезну камату у износу од 14.737,60 динара. Обавезао је туженог да за рачун тужилаца на досуђене износе из изреке одлуке уплати припадајуће доприносе за обавезно социјално осигурање РФ ПИО, Филијала Нови Сад и Фонду за здравствено осигурање. Обавезао је туженог да исплати тужиоцима разлику зараде од исплаћене и припадајуће одговарајуће зараде у износу од 234.317,43 динара, са законском затезном каматом и то ББ, за период од 27.02.2011. године до 04.05.2012. године на име главног дуга износ од 54.691,80 динара, са законском затезном каматом од 01.08.2015. године до коначне исплате и обрачунату законску затезну камату у износу од 35.096,40 динара, ВВ за период од 27.02.2011. године до 04.05.2012. године на име главног дуга износ од 43.046,63 динара, са законском затезном каматом од 01.08.2015. године до коначне исплате и обрачунату законску затезну камату у износу од 27.433,91 динара, ГГ за период од 27.02.2011. године до 04.05.2012. године на име главног дуга износ од 45.051,33 динара, са законском затезном каматом од 01.08.2015. године до коначне исплате и обрачунату законску затезну камату у износу од 28.997,36 динара. Обавезао је туженог да за рачун тужилаца на досуђене износе из изреке одлуке уплати припадајуће доприносе за обавезно социјално осигурање РФ ПИО, Филијала Нови Сад и Фонду за здравствено осигурање. Обавезао је туженог да исплати тужиоцима разлику зараде од исплаћене и припадајуће одговарајуће зараде у износу од 104.007,48 динара, са законском затезном каматом и то тужиоцу АА за период од 01.05.2013. године до 31.12.2013. године на име главног дуга износ од 22.840,76 динара, са законском затезном каматом од 01.08.2015. године до коначне исплате и обрачунату законску затезну камату у износу од 6.906,28 динара, тужиоцу ВВ за период од 01.05.2013. године до 31.12.2013. године на име главног дуга износ од 25.941,57 динара, са законском затезном каматом од 01.08.2015. године до коначне исплате и обрачунату законску затезну камату у износу од 7.823,39 динара, тужиоцу ГГ за период од 01.05.2013. године до 31.12.2013. године на име главног дуга износ од 31.312,46 динара, са законском затезном каматом од 01.08.2015. године до коначне исплате и обрачунату законску затезну камату у износу од 9.183,02 динара. Обавезао је туженог да за рачун тужилаца на досуђене износе из изреке одлуке уплати припадајуће доприносе за обавезно социјално осигурање РФ ПИО, Филијала Нови Сад и Фонду за здравствено осигурање.

Првостепени суд је истом пресудом, одбио тужбу у делу тужбеног захтева тужиоца АА за период од 19.06.2012. године до 30.04.2013. године од досуђеног износа до траженог износа од 197.564,36 динара и на име законске затезне камате од досуђеног износа до траженог износа од 90.702,20 динара. Одбио је тужбу у делу тужбеног захтева тужиоца ББ за период од 05.05.2012. године до 30.04.2013. године од досуђеног износа до траженог износа од 146.509,66 динара и на име законске затезне камате од досуђеног износа до траженог износа од 67.571,38 динара. Одбио је тужбу у делу тужбеног захтева тужиоца ВВ за период од 05.05.2012. године до 30.04.2013. године од досуђеног износа до траженог износа од 183.330,82 динара и на име законске затезне камате од досуђеног износа до траженог износа од 83.749,43 динара. Одбио је тужбу у делу тужбеног захтева

тужиоца ГГ за период од 05.05.2012. године до 30.04.2013. године од досуђеног износа до траженог износа од 119.634,87 динара и на име законске затезне камате од досуђеног износа до траженог износа од 54.598,94 динара.

Првостепени суд је истом пресудом одбио тужбу тужиоца ДД којом је тражио исплату за период од 05.05.2012. године до 30.04.2013. године у износу од 117.387,94 динара, са законском затезном каматом од 01.08.2015. године до исплате и износ од 54.370,00 динара на име законске затезне камате, исплату за период од 27.02.2011. године до 04.04.2012. године у износу од 36.930,72 динара, са законском затезном каматом од 01.08.2015. године до исплате, у износу од 23.643,65 динара, те за период од 01.05.2013. године до 31.12.2013. године у износу од 4.580,72 динара, са законском затезном каматом од 01.08.2015. године до исплате и износ од 1.394,97 динара, и да на наведене износе уплати обавезне и доприносе надлежним фондовима и накнади трошкове поступка.

Првостепени суд је истом пресудом одбио тужбени захтев тужиоца ЂЂ којим је тражио да се обавеже тужени да исплати тужиоцу на име накнаде штете на основу разлике неисплаћене зараде до одговарајуће која тужиоцу припада по закону, општем акту и уговору о раду у периоду од 01.07.2009. године до 31.12.2013. године, и то на основу неисплаћене разлике зараде на име главног дуга износ од 1.773.647,19 динара, са законском затезном каматом од 01.08.2015. године до коначне исплате и доспелу законску затезну камату на главни дуг за период од 01.07.2009. године до 31.07.2015. године у износу од 1.066.693,29 динара, на основу неисплаћене увећане зараде за прековремени рад на име главног дуга износ од 503.914,10 динара, са законском затезном каматом од 01.08.2015. године до коначне исплате и доспелу законску затезну камату на главни дуг за период од 01.07.2009. године до 31.07.2015. године у износу од 340.265,22 динара на основу увећане зараде за рад у другој смени на име главног дуга износ од 22.421,24 динара, са законском затезном каматом од 01.08.2015. године до коначне исплате и доспелу законску затезну камату на главни дуг за период од 01.07.2009. године до 31.07.2015. године у износу од 15.545,23 динара и да на обрачунате износе уплати припадајуће доприносе за обавезно социјално осигурање и накнади трошкове поступка са законском затезном каматом од дана доношења првостепене пресуде до исплате. Ослободио је тужиоца обавезе плаћања судских такси. Обавезао је туженог да накнади тужиоцима АА, ББ, ВВ и ГГ трошкове парничног поступка у износу од 227.500,00 динара, са затезном каматом од дана пресуђења до исплате. Обавезао је тужиоце ДД и ЂЂ да солидарно накнаде туженом трошкове парничног поступка у укупном износу од 142.500,00 динара и то тужилац ДД у износу од 14.250,00 динара, а тужилац ЂЂ у износу од 128.250,00 динара.

Апелациони суд у Новом Саду, пресудом Гж1 2547/17 од 17.01.2018. године, делимично је усвојио жалбу туженог и преиначио пресуду Основног суда у Новом Саду П1 293/2014 од 12.06.2017. године, у усвајајућем делу затезне камате на трошкове поступка досуђених тужиоцима, тако што је одбио захтев тужилаца АА, ББ, ВВ и ГГ за исплату затезне камате на трошкове поступка од пресуђења до извршности пресуде, док је у преосталом делу одбио жалбе тужилаца и туженог и потврдио наведену пресуду. Одбио је захтев туженог за накнаду трошкова поступка по жалби.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, у одбијајућем делу, тужиоци су благовремено изјавили ревизије као посебне, посредством својих пуномоћника и то: тужиоци АА, ББ, ВВ, ГГ и ДД, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права, и тужилац ЂЂ, због погрешне примене материјалног права.

Тужени је поднео одговоре на ревизије.

Врховни касациони суд је у границама својих овлашћења на основу члана 404. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр.72/11, 49/13-УС, 74/13-УС и 55/14), оценио да су ревизије тужилаца изузетно дозвољене ради уједначавања судске праксе имајући у виду правни став изражен у одлукама овог суда Рев2 1118/2018, Рев2 1661/2018, Рев2 1158/2018 и Рев2 1811/2018 и другим.

Врховни касациони суд је испитао пресуду у побијаном делу, на основу одредбе члана 408. ЗПП и оценио да су ревизије тужилаца основане.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоци су у спорном периоду били у радном односу на неодређено време и обављали код туженог послове ближе описане у нижестепеним пресудама. Тужиоци АА, ББ, ВВ и ГГ су рад обављали у сменама а за тужиоце ДД и ЂЂ није утврђен сменски рад. У периоду обухваћеном тужбеним захтевом је био у примени Колективни уговор туженог из маја 2010. године, који се примењивао до краја спорног периода 24.12.2013. године. У време важења наведеног Колективног уговора код туженог закључен је Посебан (Грански) колективни уговор за металску индустрију Србије (објављен у „Службеном гласнику РС“ 10/12 од 10.02.2012. године), који је ступио на снагу 19.02.2012. године, а примењивао се код туженог од 01.05.2012. године. Тужени је тужиоцима за спорни период зараду исплаћивао према утврђеном броју бодова и вредности исказаних бодова, осим одговарајуће зараде и разлике увећане зараде за сменски рад. Зараду је исплаћивао у складу са уговорима о раду и Колективним уговором туженог не примењујући од 05.05.2012. године до 30.04.2013. године Грански колективни уговор. Вештачењем је утврђена за сваког тужиоца разлика између исплаћене зараде и делом неисплаћеног износа припадајућег за сменски рад и разлика зарада од исплаћених до припадајућих, обрачуном према Гранском колективном уговору за наведени период.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су усвојили тужбене захтеве тужилаца АА, ББ, ВВ и ГГ досуђујући им разлику припадајућу за неисплаћени део обављаног рада у сменама, одбили тужбени захтев тужилаца ДД и ЂЂ по овом основу и одбили тужбени захтев свих тужилаца на име разлике зараде настале непримењивањем Гранског колективног уговора при обрачуна и исплати зараде.

Другостепени суд је поред осталог закључио да суд нема ингеренције да одређује да ли би тужиоцима за послове радног места за које се захтева средња стручна спрема у трајању од четири године, на која су неки од њих били распоређени, поред коефицијента сложености од 1,5, како је предвиђено

Гранским колективним уговором за послове са средњом стручном спремом припадао и додатак за одговорност од 0,10 и додатак за услове рада од 0,15 и да се Грански колективни уговор није могао непосредно применити на зараде тужилаца. Затим, да се неосновано жалбом тужилаца истиче да суд није одлучио о тужбеном захтеву истакнутом у поднеску од 16.05.2016. године, с обзиром на то да су тужиоци више пута мењали свој тужбени захтев и у последњем опредељеном захтеву нису нагласили да ли остају у целини или делимично код раније истакнутих захтева.

По оцени Врховног касационог суда побијаном одлуком је у делу тражене разлике између исплаћене зараде и зараде тражене по обрачуну применом Гранског колективног уговора погрешно примењено материјално право услед чега чињенично стање није у потпуности утврђено.

Према члану 265. Закона о раду („Службени гласник РС“ 24/05), општи и посебни колективни уговор непосредно се примењује и обавезује све послодавце који су у време закључивања колективног уговора чланови удружења послодаваца – учесника колективног уговора (став 1.). Према члану 257. истог закона, министар може да одлучи да се колективни уговор или поједине његове одредбе примењују и на послодавце који нису чланови удружења послодаваца – учесника колективног уговора (став 1.). Према члану 258., министар може, на захтев послодавца или удружења послодаваца, да одлучи да се колективни уговор из члана 257. овог закона у делу који се односи на зараде и накнаде зараде не примењује на поједине послодавце или удружења послодаваца (став 1.). Послодавац, односно удружење послодаваца могу да поднесу захтев за изузимање од примене колективног уговора са проширеним дејством, ако због финансијско-пословних резултата нису у могућности да примене колективни уговор (став 2.). Уз захтев из става 2. овог члана, послодавац или удружење послодаваца дужни су да доставе доказе о разлозима за изузимање од примене колективних уговора са проширеним дејством (став 3.). Према члану 259., Одлуку о изузимању од примене колективног уговора министар доноси по прибављању мишљења Социјално-економског савета.

Полазећи од цитираних законских одредби, Грански колективни уговор је у конкретној ситуацији морао бити непосредно примењен, без обзира што тужени није ускладио одредбе свог колективног уговора, с обзиром да запослени не може да трпи штетне последице, а послодавац да извлачи корист из чињенице да појединачни колективни уговор није усклађен са Посебним (Гранским), који хијерархијски има већу правну снагу. Усклађивање коефицијената за исплату зараде извршио је вештак. Како је изостала оцена да ли је усклађивање извршено правилно и од ове чињенице зависи правилна примена материјалног права, односно висина износа коју је тужени у обавези да исплати, то су нижестепене пресуде у делу за исплату разлике од исплаћене зараде до припадајуће по Гранском колективном уговору морале бити укинуте. Нижестепене одлуке су укинуте и у преосталом делу одбијеног тужбеног захтева тужилаца ДД и ЂЂ на име разлике за сменски рад јер према обједињеној формулацији тужбеног захтева није било услова за раздвајање периода и износа одбијених потраживања.

У поновном поступку, првостепени суд ће поступајући по примедбама на које је указано овим решењем донети нову, правилну и закониту одлуку.

Како су другостепена и првостепена пресуда делимично укинуте, укинута је и одлука о трошковима поступка, с обзиром на то да ће о трошковима поступка по ревизији заједно са осталим трошковима, бити одлучено у коначној одлуци, на основу одредбе члана 165. став 1. тачка 4. ЗПП.

Из изнетих разлога, Врховни касациони суд је на основу чл. 404., 413 и 416. ЗПП, одлучио као у изреци.

**Председник већа-судија
Слађана Накић Момировић, с.р.**

За тачност отправка
управитељ писарнице
Марина Антонић